

Norge

ANNONSE

BT søker journalister

Søk i dag

Bergens Tidende

Dropp paraplyen og stå med bena samlet. Her er ni gode råd om lyn.

Hva skal du gjøre og hva skal du ikke gjøre når det lyner?

FOTO: Cornelius Poppe

Østlandet opplevde kraftig tordenvær torsdag morgen.

[Mone Celin Skrede](#)

31. aug. 2019 21:42 4. sep. 2019 08:23

ANNONSE

ANNONSE FRA

Opplev Bergens eldste tapasrestaurant: Escalón

Torsdag kveld ble det observert over 23.000 lynglimt på Sør- og Østlandet over de siste 24 timene, ifølge [Meteorologisk institutts sanntidskart](#). Verst var det torsdag morgen, da det var observert over 19.000 lynnedslag i løpet av seks timer.

Søndag morgen er det på ny [meldt et voldsomt regnvær](#) med torden over østlandet, meteorologene har sendt ut gult farevarsel.

Aftenposten har sett på de vanligste mytene og forholdsreglene rundt hva man skal gjøre- og hva man ikke skal gjøre når det lyner.

⚡ **Intenst uvær traff Østlandet: – Uvanlig**

– De lynene som slår ned, starter ofte i selve skyen der konsentrasjonen av strømladninger er størst, forteller Nikolai Østgaard som er leder for Birkelandsenteret for romforskning. Østgaard forsker blant annet på hvorfor lyn starter.

Han forteller at når lynet slår ned, leter det etter den letteste veien til bakken.

– Det er først når lynet får bakkekontakt at strømmen går gjennom kanalen lynet utgjør. Oppvarmingen som skjer når strømmen går ned i bakken, lager en trykkløse som gjør at det tordner, sier Østgaard.

1. Søk ly i åpent landskap

ANNONSE

Escalón®

Kjøkkenets utvalgte
10-retters tapasmeny
Kun 299,- per person

Se dealen >

let's deal

-33%

– Jeg er ingen ekspert på sikkerhet i tordenvær, men lynet søker en motpol. Hvis du er i åpent landskap, og du er det høyeste punktet tilgjengelig for lynet, vil det slå ned i deg, sier Østgaard.

2. Hold deg unna høye master og åpent vann

Han forklarer at alt av metall er strømledende. Derfor er høye master spesielt utsatt, og vann er også svært strømledende.

– Det er altså ikke lurt å oppholde seg på åpent hav eller på åpent vann på innlandet, sier Østgaard.

3. Dropp paraplyen

Han forteller også at lyn ofte slår ned i trær og at man da bør unngå å stå under dem. Det kan også være greit å styre unna paraplyer fordi lynet ifølge Østgaard kan søke seg til spisse, høye objekter.

– Når vi lager lyn i laboratoriet, bruker vi to spisse elektroder fordi disse leder strømmen godt, sier han.

4. Stå med beina samlet

Skulle man befinne seg i åpent landskap, eller under et tre, kan det ifølge Østgaard lønne seg å stå med beina samlet.

– Hvis lynet slår ned i bakken og du står med spredte bein, kan strømmen lede gjennom kroppen din før det går ned i bakken igjen, sier han.

📷 Universitetet i Bergen

Nikolai Østgaard er professor og leder for Birkelandsenteret for romforskning ved Universitetet i Bergen. Han har forsket på gammaglimt, som ofte oppstår før lynnedslag, og vil videre forske på hvorfor lyn starter.

Er det sant at bilen er det tryggeste stedet å være når det lyner?

– Det stemmer at bilen er trygg, forteller professor i mikroelektronikk ved Universitetet i Bergen, Kjetil Ullaland.

– Men hvorfor er det egentlig slik? Er det fordi det er gummidekk på bilen?

– Det har ikke noe med dekkene å gjøre. Bilens karosseri fungerer som et metallbur som lynet slår ned i. Da slår det ikke ned i den som sitter inne i bilen, sier Ullaland.

Nikolai Østgaard ved Birkelandsenteret mener også at det er like trygt å reise med fly.

– Det er like trygt, metallet rundt flyet beskytter. Flyet kan faktisk også lage lyn selv, sier Østgaard.

Han forklarer at hvis flyet er inne i et skysystem med to poler, vil en lang metallgjenstand som et fly kunne utløse lynnedslag.

📷 Ole Berg-Rusten / NTB scanpix

Tordenværet skapte togkaos torsdag morgen og utover dagen.

Kjetil Ullaland er professor i mikroelektronikk ved Universitetet i Bergen. Han forteller at han selv har opplevd å få elektronikk ødelagt i tordenvær før.

– Jeg fikk et telefonapparat og telefonsvarer ødelagt for noen år siden. I dag er fintfølende elektronikk som PC-er og TV-er mest utsatt. En TV som både er koblet til en gammeldags antenne og til strømmettet, er mer utsatt fordi den da har to potensielle kilder til feil, sier Ullaland.

Han legger likevel til at all elektronikk kan være utsatt.

– *Hvor mye skal man koble ut?*

– Om du skal koble ut noe, kommer det an på hvor redd du er for det du har. Jeg ville koblet ut PC og TV, sier han.

– *Hva så med kjøleskap, komfyrer og vaskemaskiner?*

– Jeg tenker at det er bedre å la kjøleskapet stå tilkoblet enn at man kobler det ut og glemmer å sette det i igjen. Oftest tåler elektroniske apparater som ovner en smell, det er verre med fintfølende elektronikk som TV-er og PC. Det kan være smart å trekke ut støpsler for slik elektronikk hvis man reiser på ferie, sier Ullaland.

– *Kan man lage mat når det lyner?*

– Det er svært sjelden at mennesker skades ved lynnedslag. Det kan være farlig å lage mat mens det lyner dersom man holder i en gryte av metall på komfyren mens lynet slår ned, men da skal man være ekstremt uheldig, sier han.

📷 Universitetet i Bergen

Kjetil Ullaland er professor i mikroelektronikk ved Universitetet i Bergen.

7. Koble ut internettmodemet

Kjetil Ullaland har tidligere bodd i landlige omgivelser. Han forteller at der kablene er spent opp i luften, er risikoen større for et lynnedslag. Det er også greit å koble fra internettmodemet når det lyner, sier han.

– Men har man fibermodem, trenger man ikke å koble det ut. Det er da

📷 Anita Andersen (DSB)

Anne Rygh Pedersen er avdelingsdirektør for forebygging og sikkerhet ved Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

8. Ha oppspenningsvern på plass

Tidligere i august fortalte Anne Rygh Pedersen til Aftenposten at man bør ha overspenningsvern på plass i huset i tilfelle lynnedslag.

– Pluss eventuelle finvern knyttet til spesielt kostbart elektronisk utstyr, som for eksempel et musikkanlegg eller datautstyr av et visst omfang. Men skal du gå til innkjøp av dette, er det viktig at du får det finvernet som utstyret ditt krever. Rådfør deg med fagfolk, tipset Rygh Pedersen.

9. Ikke farlig å dusje i tordenvær

Rygh Pedersen forteller at det også er trygt å dusje og bade innendørs når det lyner.

– Dette var et mer aktuelt spørsmål før da det var færre sikkerhetsbarrierer og dårligere kompetanse på el-sikkerhet. I dag er det ikke farligere å bade eller dusje enn å gjøre andre ting i huset når det lyner, [sa hun til Aftenposten tidligere i august](#).

Hun forklarer at det likevel finnes unntak.

– Er det noe feil med elanlegget i huset, kan du få støt mens du dusjer eller bader. Men med dagens regelverk og elektriske anlegg skal det ikke være noe fare forbundet med å dusje eller bade inne under lyn- og tordenvær, sier hun.

ANNONSE

🔗 LES OGSÅ

Joacim Lund
kommentator

Jøss, biften er visst ikke en klimaversting likevel!

Karoline døde da Max-flyet styrtet. Dette er historien om hennes liv, den siste flyturen og farens reise til åstedet.

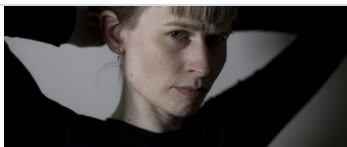
Ytterst velskrevet og interessant om hvordan det norske storsamfunnet har sviktet mange muslimer

Han har 20 år og fire ulike partier bak seg. Nå har Danny Chaudhry kommet inn i bystyret.

Kan det bli et toppmøte mellom Iran- og USA-lederne? Dette sier fagfolkene.

SJEFREDAKTØR/ADM. DIREKTØR **Espen Egil Hansen**

POLITISK REDAKTØR **Trine Eilertsen**

NYHETSREDAKTØR **Tone Tveøy Strøm-Gundersen**

FEATUREREDAKTØR **Lillian Vambheim**

KULTURREDAKTØR **Cecilie Asker**

DEBATTREDAKTØR **Erik Tornes**

UTVIKLINGSREDAKTØR **Eirik Hammersmark Winsnes**

Tipstelefon **02286**

Send Nyhetstips på epost

Tips via secure drop

Debattinnlegg på epost

Kundeservice

Annonser i Aftenposten

Personvern og Cookies

Aftenposten sentralbord tlf. 22 86 30 00.

Adresse, Akersgata 55, 0180 Oslo.

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. © Aftenposten. ACAP-beskyttet. Aftenposten arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.